

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.19>

CZU: 336.221.22:330.364(478)

BUDGETARY-FISCAL POLICIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND THEIR IMPACT ON THE EVOLUTION OF THE PUBLIC FINANCIAL BALANCE

POLITICI BUGETAR-FISCALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA EVOLUȚIEI ECHILIBRULUI FINANCIAR PUBLIC

RACU Cătălina , student, Specialitatea:MRU

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: catalinaracu2000@gmail.com

Abstract: The aim of the paper is to systematize the financial balances at the level of all budget links within the budget system, as follows: ensuring public financial balance, differentiating the components of structural and vertical imbalance, modeling financial flows within the budget system and formulating directions for action public financial balance. The structure of the paper, according to the intended objectives, includes: introduction, three chapters, conclusions and recommendations. The conclusions and proposals represent a synthesis of the analyzed topic and propose us the main directions of transforming the current budgetary policy into an active state policy in order to relaunch the economic activity.

Key Words: Budgetary-Financial policies, Public Financial Balance, Budget System

JEL Classification: G28

INTRODUCERE: În cadrul principalelor politici economice ale țărilor în curs de tranziție, în vederea asigurării stabilizării și creșterii economice, o importanță primordială îi revine politicii bugetar-fiscale. În promovarea strategiei de dezvoltare a R.M., trebuie să ținem cont că potențialul bugetar-fiscal este determinat de potențialul economic al ei. Însă, deseori, sistemului bugetar-fiscal i se atribuie rolul definitiv în problema ameliorării substanțiale a situației economice, fiind neglijat faptul că combaterea crizei e un fenomen mult mai complex, care necesită o combinație de măsuri fiscale, monetare, politice și sociale. Politicile implementate pentru realizarea unei strategii macroeconomice trebuie să se situeze într-o perspectivă de lungă durată, evitându-se modificările frecvente. [1]

CONȚINUTUL DE BAZĂ: În situația actuală a structurii sistemului bugetar al Republicii Moldova, pîrghiile de gestiune a resurselor financiare publice, la care se mobilizează veniturile, sunt: bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile extrabugetare, fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Analiza veniturilor bugetare are o importanță deosebită în evidențierea unor resurse financiare potențiale, definitivarea strategiei pe termen mediu și lung, precum și în trasarea principalelor direcții pe termen scurt.

Consecințele economice și sociale, pe care le determină politica bugetar-fiscală, sunt dependente de amploarea procesului de distribuire-redistribuire a produsului intern brut. Astfel, în ultimul deceniu, veniturile totale ale sistemului bugetar au variat între 22,8% și 40,4% din produsul intern brut, partea covârșitoare a acestora fiind mobilizată prin metode fiscale, constituind, în medie, 80%.

Mărimea veniturilor bugetare depinde de gradul de dezvoltare al activităților economico-sociale generatoare de venituri, de nivelul presiunii fiscale individuale și globale, de volumul produsului intern brut și de structura acestuia de nivelul cheltuielilor publice și de amploarea proceselor de repartitie primară și secundară a PIB prin intermediul bugetului de stat, de posibilitățile valorificării de către stat a unor bunuri ce-i aparțin.

În scopul realizării acestor obiectivelor politicii bugetar fiscal, precum și pentru îmbunătățirea administrării fiscale, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- trecerea la un regim de taxare cu TVA unic cu toate țările-parteneri comerciali, care simplifică administrarea acestui impozit;
- menținerea unui regim comercial liberalizat, cu aplicarea unor cote reduse la tariful vamal;
- reducerea cotelor fiscale pentru persoanele fizice și juridice;
- stimularea producătorilor, care plasează veniturile obținute de la desfășurarea activității în dezvoltarea producției, reutilarea și renovarea tehnică, pentru crearea locurilor de muncă noi;
- anularea datoriilor istorice față de buget;
- limitarea încasărilor de venituri la buget prin intermediul compensărilor reciproce.[2]

Dimensiunea echilibrului / dezechilibrului financiar public este relevantă, în primul rând, ca indicator al consecințelor măsurilor de politică fiscală și bugetară. Însă, există o multitudine de consecințe, pe care decidenții trebuie să le aprecieze astfel, încât necesitățile diverse de evaluare să reflecte dacă măsurarea dezechilibrului financiar public este sau nu corectă. De aici, a rezultat necesitatea existenței mai multor modalități alternative de măsurare, fiecare reprezentând un anumit grad de adecvare în raport cu nevoile de evaluare.

Echilibrarea sistemului bugetar este reflectată sub trei aspecte și anume:

- 1) ca problemă a echilibrării structurale generale, avându-se în vedere echilibrarea resurselor financiare ale sistemului bugetar cu necesitățile sau cheltuielile acestui sistem;
- 2) ca problemă a echilibrării verticale, care se referă la echilibrul în repartizarea veniturilor între verigile sistemului bugetar;
- 3) ca problemă a echilibrării orizontale, care are în vedere corespondența (suficiența) veniturilor unităților teritoriale formate în cadrul sistemului bugetar și al cheltuielilor lor.

Dimensionarea dezechilibrului financiar public poate fi realizată prin diverse metode, care se grupează astfel:

- clasice, respectiv pentru dimensionarea deficitului convențional;
- moderne, care permit dimensionarea deficitului curent, deficitului bugetului public național, deficitului ce măsoară contribuția diferitelor tranzacții guvernamentale la cererea agregată, deficitului intern, deficitului extern, deficitului conjunctural, deficitului structural, deficitului ajustat ciclic, deficitului primar, deficitului operațional, deficitului fiscal, deficitului virtual și deficitului geamăn.

În acest sens, prezintă interes determinarea deficitului fiscal primar, care ia în calcul veniturile fiscale obținute din însumarea veniturilor, de la încasarea impozitelor și taxelor și din contribuțiile la asigurările sociale, inclusiv contribuția la fondul de asigurări obligatorii de asistență medicală din ultimii 2 ani, comparându-se cu volumul total al cheltuielilor primare la nivelul bugetului public

național. [3]

Având în vedere cele expuse, dezechilibrul sistemului bugetar poate fi privit prin prisma a două situații și anume:

- a) cheltuielile sunt determinate de obligațiile statului privind finanțarea serviciilor publice;
- b) cheltuielile se efectuează la un nivel minim admis, fără posibilitatea micșorării acestora,

chiar dacă se înregistrează o scădere a veniturilor încasate.

Din situațiile evidențiate mai sus, rezultă complexitatea situației intermediare existente în țara noastră, atunci când volumul cheltuielilor publice se determină exclusiv în funcție de veniturile obținute.

În final, poate fi evidențiată și o altă posibilitate de analiză a echilibrului bugetar. În situația existenței unui excedent bugetar general, considerat stabil, echilibrarea întregului sistem bugetar poate fi evaluată ținând seamă de datoria de stat generală. În acest caz, ritmul de creștere a veniturilor bugetare trebuie să corespundă ritmului de creștere a cheltuielilor bugetare generale și a sumelor destinate stingerii datoriei. Prin urmare, putem evidenția următoarele tehnici de evaluare a echilibrului structural relativ al sistemului bugetar:

- echilibrarea statică a cheltuielilor primare și a veniturilor bugetare;
- echilibrarea dinamică a cheltuielilor primare și a veniturilor bugetare;
- echilibrarea statică, respectiv dinamică a veniturilor și a cheltuielilor bugetare generale (primare și a cheltuielilor pentru deservirea datoriei de stat);
- echilibrarea cheltuielilor generale, inclusiv a sumelor destinate stingerii datoriei de stat generale cu veniturile bugetare. [4]

CONCLUZII:

Pentru rezolvarea problemelor social - economice în țările cu economie de tranziție sunt aplicate cu succes mecanismele de intervenție a statului cât și instrumentele mecanismului de piață. Neajunsurile și caracterul restrâns ale pieții fac necesară și justificată intervenția statului în economie.

Experiența aplicării finanțelor statului în reglarea macroeconomică de către alte state reprezintă pentru Republica Moldova un interes incontestabil deoarece finanțele statului joacă un rol important în petrecerea reformelor economice în țară. La momentul de față una din sarcinile principale este atingerea stabilității economice și financiare. Direcția principală a politicii financiare trebuie să fie reper al stabilizării sistemului financiar și creării condițiilor pentru investiții.

Problema principală a politicii fiscal-bugetare a Republicii Moldova în domeniul veniturilor este identificarea echilibrului între necesitatea majorării veniturilor ca sursă principală a cheltuielilor, direcționate spre reducerea sărăciei, precum și necesitatea susținerii mediului de afaceri, care este factorul principal de creștere economică. Se impune concluzia că direcția de transformare a politicii bugetare actuale într-o politică activă este anume promovarea unor contribuții considerabile ale statului la relansarea activității economice.

Pentru susținerea acestui scop s-a studiat experiența altor state în vederea aplicării intervenției guvernamentale pentru redresarea activității economice. Cercetările efectuate au contribuit la dererminarea factorilor ce influențează deficitul bugetar și marimea lui. Între deficitul bugetului și factorii, ce-l afectează au fost stabilite anumite corelații de interdependență. Căile de dezvoltare al cercetării au adus la elaborarea unui model al politicii bugetare active alternative celei actuale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

- [1] Note metodologice privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor de buget pe anul 2005 și estimările pe anii 2006-2007 // Ministerul Finanțelor.
- [2] Brezeanu Petre. *Finanțe publice și fiscalitatea între teorie și practică* / Petre Brezeanu . – București: România de Măine, 1998..
- [3] Casian A. *Tranziția: retrospective și perspective, politica bugetar-fiscală* / A. Casian, A. Petroia . – Chișinău: GUNIVAS, 2002.
- [4] Câmpeanu E. *Politici moderne privind echilibrul financiar public* / E.Câmpeanu. București: Editura Universitară, 2005.

Coordonator științific: MĂRGINEANU Aureliu, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: aurelmargineanu@mail.ru